

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristostrana peti-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. I. nadst. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine in oglasi se naj pošiljajo upravitelju „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Dejanja govore.

»Slovenski Dom« ima prijetno dolžnost, da pogleda malo v delavnico naših takozvanih poslancev in nam razlaga njih uspehe. Vse, kar storijo, nam pravično opiše, da spoznamo resnico tudi z druge strani. Za nas kmete je to dobro, zakaj da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona.

Mnogokaj se zgodi, kar bi iz klerikalnih listov ne zvedeli. Tako bi ti delali bogato kupčijo lepo med seboj in nam bi na kakem shodu, skrbno seveda in vneto, govorili, kako krvavi pot potijo za naš blagor. Mi bi na ta način verjeli sladkim besedam, še celo usmiljenje bi imeli z njimi in jim dajali zaupnice na vse pretege. Tako pa nas silijo dejanja naših poslancev — odkrita po »Slovenskem Domu« — da izvajamo iz tega posledice in jim pokažemo, da nismo ljudje, iz katerih bi se delali norca. Upam, da smo mi kmetje že prišli tako daleč, da se ne zadovoljujemo samo z obljubami in grožnjami nad liberalci, ampak hočemo dejanj, ki odgovarjajo našim splošnim koristim in ne kaki visoki osebi. Tega poslednjega o naših poslancih ne moremo trditi kot pametni ljudje, ker dejanja govore drugače. Pogledajmo!

Denarja potrebuje ljubljanski škof. Poprosi naše poslance in glej: Vsi naši »ljudski« poslanci so seveda naenkrat škofovi zastopniki. Vse mu storijo, kar želi, in če treba na škodo onih, katere zastopajo. To poslednje se je tudi zgodilo. Nam v škodo so sprosili pri vladi od naših davkov za škofa pol milijona kron s 1% obresti.

Nismo nevoščljivi škofu, ostro pa moramo obsojati naše poslance, da delajo, čeprav naši zastopniki, v našo škodo. To njih dejanje nam je žalibog globoko ukoreninilo prepričanje, da so od naših glasov izvoljeni poslanci zastopniki koristi duhovnikov, in ne nas samih. Da, še več, oni delajo še celo proti nam. In kdo je tega kriv?

Mi sami in nihče drugi!

Koliko nas je, ki smo volili poslance prostovoljno, po lastnem prepričanju? Večina jih je volila na komando iz farovža, zato pa tudi delajo na komando iz farovža za farovž. To je vzrok, da mi nimamo človeka, ki bi zvesto stal na braniku za naše pravice, ki bi se krepko postavil za naše koristi.

Treba je, da tudi mi začnemo samostojno misliti in da razločujemo vero od denarja. Vera je nam kmetom sveta in zato ne smemo pustiti, da bi kdo delal iz naše globoke vernosti kravjo kupčijo, najmanj pa duhovniki. Da to res delajo, govore pač jasno dejanja naših poslancev.

Pride čas volitev in mi bomo dobro in verno slovensko ljudstvo. Da, mi smo verno in dobro slovensko ljudstvo, toda naši poslanci so nam neverni. Mi verni ljudje pa ne smemo podpirati nam nevernih poslancev. Zato proč z njimi!

Kristus je rekel: »Dajte bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!« Zakaj bi tudi mi ne rekli z gospodom: »Dajmo bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, duhovnikom, kar je njihovega, in nam, kar je našega?«

Pa mi naj kdo poreče, da sem brezverec! Menda ni takega pod solncem razun onega, kateremu je vera denar. No, takih pa ni malo, saj mi kmetje to zadosti dobro čutimo.

Odkritosrčen dolenjski kmet.

Slovenski kmet, spominjaj se, da so klerikalci napravili za voditelja deželne Nemca Nebenführerja, da so imenovali za deželnega stavbnega svetnika Nemca Geilhoferja, za nadučitelja v Beli peči pa Nemca Kraulanda; spominjaj se, da so oddali napravo deželnega vodnega katastra nemški tvrdki Berger in da so sprejeli v deželnem zboru tak volilni red za mesto Ljubljano, s katerim pridejo v mestno zbornico zopet Nemci! Predvadi vse to in premisli, ako še moreš imeti zaupanje v klerikalne poslance!

Politični pregled.

Avstrija.

Vsi glasovi o napovedani spremembi v Bienenrthovem ministrstvu so utihnili. V slovanskih poslanskih krogih pa govore, da ministrski predsednik baron Bienenrth sploh ne misli na nobeno spremembo v svojem kabinetu, in sicer zaradi tega ne, ker se zaveda, da mu opozicija »Slovanske Enote« ne more izpodmakniti stola ministraškega predsednika, dokler uživa neomejeno zaupanje vladarjevo. In na to vladarjevo zaupanje greši baron Bienenrth ter vzdržuje še nadalje nemško nadvlado v Avstriji. To dejstvo kaže dovolj jasno, da se je »Slovanska Enota« prenaglila, ko je vrgla v zbornico svoj predlog o spremembi zborničnega poslovnika, ki onemogočuje vsako obstrukcijo. »Enota« se je pač dala speljati na led, ker je mislila, da bo spremembi poslovnika sledila takoj za petami sprememba ministrstva v smislu, kakor je to ona zahtevala. Toda »Slovanska Enota« je obrala, premeteni Bienenrth pa je obrnil. Slovani so se dali opehariti, Bienenrth in Nemci pa se jim sedaj smejejo v pest. Ali bo ta izkušnja spametovala stranke, združene v »Slovanski Enoti«? — Poslanska zbornica je pretekli teden razpravljala o ustanovitvi laškega vseučilišča in o predlogi proti pijanstvu. Obe predlogi sta bili odkazani odseku.

Hrvatska.

V petek se je po dveletnem prestanku zopet sešel hrvatski sabor. Prva točka dnevnega reda je bila volitev predsednika. Za predsednika je bil izvoljen član srbske samostalne stranke dr. Bogdan Medaković, ki je ta častni posel opravljal že v prejšnjem zasedanju. Vkljub temu, da je sabor bil šele sklican na zasedanje, v katerem se ima izvoliti predsedstvo, vendar se širijo vesti, da bo že v torek razpuščen in da bodo razpisane nove volitve. General Klobučar je baje radi tega prišel iz Pešte v Zagreb, da v torkovi seji kot

kraljev komisar prečita v saboru vladarjevo pismo, s katerim se razpušča sabor. Koliko je na tej vesti resnice, se sedaj še ne da dognati.

Ogrska.

Na Madžarskem vlada sedaj živahno politično vrvenje. Vse stranke se z nervozno hitrostjo pripravljajo na nove volitve. V torek, 27. t. m., bo namreč poslanska zbornica razpuščena, na kar se bodo vršile nove volitve najkasneje meseca maja. Privrženci ministrskega predsednika grofa Khuenta se trudijo na vse načine, da bi nova vladna stranka pri volitvah zmagala. Če se ji bo to posrečilo, je vprašnje, sicer pa je na Madžarskem vse mogoče.

Srbija.

V ponedeljek se odpravi kralj Peter v sijajnem spremstvu v Petrograd, kjer ostane štiri dni carjev gost. Iz Petrograda se napoti v Moskvo, kjer ostane dva dni. Ko se vrne v Belgrad, se po kratkem odpočitku napoti v Sofijo, da obišče bolgarskega kralja. Od tu grevgoste k turškemu sultanu Mohamedu V. V Carigradu ostane pet dni in se potem vrne preko Soluna v Srbijo. Potovanju kralja Petra pripisujejo velik politični pomen, zlasti ker so radi posetov srbskega kralja v Petrogradu in v Carigradu tako razburjeni dunajski vladni krogi.

Bolgarska.

Kralj Ferdinand se te dni odpelje v posete k turškemu sultanu Mohamedu. Čim se vrne kralj Peter iz Rusije, ga poseti vsa bolgarska kraljevska rodbina v Belgradu. Pri tej priliki se zaroči srbski prestolonaslednik Aleksander z bolgarsko kraljico Evdoksijo. Meseca aprila ali maja se odpeljeta srbski kraljevič Aleksander in bolgarski kraljevič Boris na povabilo ruskega carja skupno v Petrograd, kjer ostaneta 14 dni gosta na carskem dvoru. Iz vsega tega je razvidno, da postajajo stiki med slovanskimi vladarskimi domi vedno tesnejši in iskrenejši, kar je slovanski stvari samo v korist.

Kdo je pravi zastopnik ljudstva to je kmeta in delavca?

V seji, dne 31. januarja je v imenu naprednih poslancev predlagal gospod E. Gangl, naj se odpravijo poslanske dijete, ki znašajo vsako leto najmanj 50.000 K. In kaj je voditelj klerikalne stranke dr. Šusteršič na to rekel? — Da ni za odpravo dijet, zakaj brez dijet bi ne bilo prida poslancev, ne prida deželnih odbornikov in ne prida deželnega glavarja. — Volilec, sedaj pa sodi sam, kateri poslanci so boljši ljudski zastopniki, klerikalni ali napredni? — Napredni poslanci hočejo ljudstvo zastopati in tako davkoplačevalcem na leto najmanj 50.000 kron prihraniti, klerikalni poslanci pa ljudstvo zastopajo samo za dobre mastne plače.

O umoru kralja Aleksandra in kraljice Drage.

Francoski časnikar de Bonnefon je napisal po tajnih virih, ki jih je dobil na razpolago o umoru srbskega kralja Aleksandra in kraljice Drage dne 11. junija 1903., te-le zanimive podrobnosti:

»Krčma, v kateri se je zasnova za rota proti življenju kralja Aleksandra in kraljice Drage, nosi ime »Pri belem orlu«. V noči od 10. na 11. junija se je okrog polnoči napotilo 26 častnikov iz te gostilne proti kraljevski palači, kjer sta že spala — nič hudega sluteč — kralj in kraljica.

Na ulici so bili razpostavljeni štirje bataljoni, ki so stražili vse štiri ulice, ki vodijo k palači. Pred ruskim poslanstvom, ki se nahaja nasproti kraljevega dvorca, je stala topničarska baterija, stanovanja ministrov pa so stražili močni vojaški voji.

Med tem je prispelo onih 26 častnikov pred zunanja vrata kraljevskega gradu. Službujoči častnik jih je dal onega večera zapreti.

Z malim trudom se je zarotnikom posrečilo, da so jih odprli. Na dvorišču so naleteli na orožnika, stoječega na straži. Orožnik je hotel zaklicati, v tem trenutku je počil strel in mož se je zgrudil s prestreljeno glavo na tla.

Hrup in šunder je seveda alarmiral vso palačo.

Častniki so hiteli proti notranjim vratom palače, ki bi morala biti odprta.

Polkovnik Naumović, ki je bil tudi zarotnik, je imel nalogo, da tisto noč opijani dva tamkaj na straži se nahajajoča častnika, nezarotnika. Svoj posel je opravil tako temeljito, da je pozabil pustiti vrata odprta, kakor je bilo dogovorjeno.

Ko so zarotniki prispeli do vrat, so jih našli zaprta. Prav nič niso bili v zadregi. Imeli so sabo dinamične patrone, s temi so razstrelili vrata. Poklovnik Naumović je prihitel, da bi se opravičil. Strel iz samokresa je počil, in polkovnik je mrtev omahnil na tla. Počila sta še dva strela, in opijanena dva častnika sta ležala v krvi na tleh.

Marsikdo bo vprašal, kako da strelji in eksplozija dinamičnih patron niso vzbudili kraljevske dvojice iz sna?

Odgovor na to vprašanje je enostaven: Zarotniki so se pripravili za vse slučaje: poskrbeli so, da so se v jedila kraljeve večerje primešale omamljive tekočine. Zarotniki so razstrelili še ene duri z dinamitom.

Na koneu hodnika je stal vojak s puško v roki in stražil dohod h kraljevi spalnici.

Ko je zagledal častnike, je zaklical: »Ukazano mi je, da ne smem govoriti, a povem, da bom streljal na vsakogar, ki se mi približa.«

Komaj je to spregovoril, je počil strel in vojakova kri je oškropila beli zastor ob vhodu v kraljevo spalnico.

V tem trenutku sta se prebudila kralj in kraljica iz globokega sna. Skočila sta iz postelje in se takoj zavedla, kaj jima grozi.

Aleksander in Draga sta vzela v roke vsak en revolver in se skrila za zastor ob oknu. V istem trenutku so vdrli v sobo častniki.

Kralj in kraljica nista streljala. Kasneje se je dognalo, da njihovi samokresi niso bili nabiti.

Zarotniki niso opazili v sobi nikogar. »Izginila sta,« so jeli klicati ter so zapustili spalnico.

Med tem je na tajinstven način izvedela o zarotniškem naklepu polkovnika kraljice Drage v Banju ter se napotila proti Belgradu, da reši kralja in kraljico. S to vestjo je prišel v palačo polkovnik Mašin.

To je razvnelo zarotnike, da so še enkrat vdrli v spalnico, a tudi to pot niso zapazili kraljevske dvojice.

V istem hipu so v parku zaškripala kolesa artiljerijskih vozov.

Misleč, da je to njen polk, ki jo je prišel rešiti, je kraljica Draga odprla okno ter zaklicala v temno noč: »Na pomoč! Tu sva!«

V trenutku se je napolnila soba zarotnikov.

Kralj, stoječ pod vplivom narkoze, se je zgrudil na tla tik ob oknu.

Kraljica, skoraj naga, je z razprostrtimi rokami branila svojega mladega soproga. Ona ni prosila milosti, kralj pa je jedva slišno zdihoval ter prosil, naj se ga usmilijo.

Trenotek, in počilo je dvajset samokresov na enkrat.

Samo en krik, in Aleksander se je zgrudil mrtev na tla. Kraljica je ostala nema, padla je na obraz z razprostrtimi rokami.

Šestero rok je prijelo mrtvo truplo ter ga vrglo skozi okno. Zamolkel padec, zunaj v parku pa so duhteale cvetke, listje dreves je tajinstveno šelestalo, Belgrad pa je objemala mehka, sanjava spomladna noč...

Razgled po Slovenskem.

r † Pesnik Anton Medved. V soboto ponoči je umrl na Turjaku župnik Anton Medved, pesnik po božji volji, kakršnih je le malo rodila slovenska mati. Pokojnik je bil eden tistih redkih duhovnikov, ki je bil res apostol prave krščanske ljubezni. On ni poznal sovraštva in zlobe, z enako ljubeznijo je objemal vse, ne ozirajoč se na njihovo politično mišljenje. Ker ni bil mož boja in sovraštva, marveč označeval medsebojne znosljivosti in bratske ljubezni, zato je moral pretrpeti

tudi mnogo zlega. Pregarjali so ga njegovi stanovski tovariši, njim na čelu škof sam. Njegova mehka duša je silno trpela vsled tega; bridko je čutil krivico, ki se mu je godila, a bil je mož, zato je trpel vdano in molčal. A končno je trpljenje upognilo tudi njega. Slabotno njegovo telo ni moglo premagovati silnih duševnih bolesi. Bolezen ga je priklenila na postelj in v soboto ga je poljubil smrti angel... Nad njegovo krsto je zaplakala vsa Slovenija, saj ji je umrl sin, ki ji je posvetil vse življenje in ki jo je ljubil tako plameteče. Mrtvo pesnikovo truplo so v ponedeljek prepeljali v njegovo rodno mesto Kamnik. Ko se je mrtvaški voz pomikal skozi Ljubljano, so velikemu pokojniku izkazali v velikem številu napredni Ljubljanci zadnjo čast. Napredni pevski društvi »Slavec« in »Ljubljanski Zvon« sta ob njegovi krsti zapeli v srce segajoči žalostinki. Klerikalcev ni bilo blizu. Popoldne ob 4. so pesnikov pepel položili v mater zemljo v Kamniku ob mnogobrojni udeležbi občinstva. Tam na Žalah, v domači grudi, sedaj sniva pevec Anton Medved nevzdramni sen in na njegov prerani grob bodo še pozni slovenski rodovi romali in se klanjali v spoštovanju spominu velikemu pevcu in trpinu gospodu Antonu Medvedu.

r Kje je pravica? V spominu še bo vsakomur skrivnostni dogodek, ki se je doigral lani meseca septembra na Begunjsčici. Bornov lovec Eisenpass je takrat ustrelil na Begunjsčici kmetskega fanta Božiča. Da bi ne prišli na sled njegovemu zločinu, ga je zakopal v zemljo. Božič je izginil brez sledu. Šele po dolgih dveh mesecih so prišli po naključju na sled grozovitemu zločinu. Umorjenca so našli v nekem jarku — pa brez glave. Uvedla se je preiskava, ki je dognala, da je zločinec lovec bar. Borna, Eisenpass. Moža so zaprli. Preteklo je od tega skoro pol leta. Javnost na oni dogodek ni pozabila, a pričakovala je, da pride zločinec pred sodišče v pravkar končanem porotniškem zasedanju. A če prav je bila preiskava že popolnoma zaključena, vendar se obravnava ni razpisala. Ves svet se je temu čudil in povpraševal po vzrokih. A odgovora ni bilo od nikoder. Sedaj pa se je razglasilo, da sodišče ne samo da ni razpisalo obravnave, marveč je celo Eisenpassa izpustilo iz zapore proti kavciji, ki jo je za svojega loveca položil baron Born. To nerazumljivo dejanje sodišča mora osupniti vsakogar. Kje je tu pravica? Pravijo, da smo pred zakonom vsi enaki, a kakor kaže slučaj Eisenpass, temu ni tako. Pravica je, kakor je videti, dvojna — druga za reveže, druga za bagataše! Ako se kmetski fantje malo stepo, jih takoj denejo v verige in jih ne izpuste preje, dokler jih ne obsodijo in dokler ne odsede svoje kazni. A tu se gre za umor, ne samo za umor — za onečaščenje mrtveca —

nesrečnežu je bila naknadno odrezana glava — a sodišče izpusti osumljenca, da lahko gre svobodno domov in da se odtegne roki pravice! Kakšna pravica je to? Take pravice mi ne razumemo! Pravijo, da bo sodna komisija spomladi, ko skopni sneg na Begunjsčici, šla znova iskati nesrečnikovo glavo. Prav! Ali pa je bilo treba zato izpustiti Eisenpassa? Ali mislite, da bo tako neumen, da bo čakal, da ga iznova zagrabi roka pravice? Saj ni on položil kavcije, kaj ga potem briga, ako izgubi varščino baron Born, samo da on spravi na varno svojo kožo... Res, čudna in nerazumljiva so pota našega pravosodstva! Toda mi ostanemo čuječi in skrbeli bomo, da tudi pred sodiščem stvar ne bo zaspala! Če bo pa treba, bomo o stvari spregovorili še natančneje in določneje, ne glede na to, ali bo z afero prizadet Peter ali Pavel.

r Na adresu deželnega šolskega sveta v Ljubljani. Ravnatelj meščanske šole v Postojni uporablja vsled pritiska okrajnega šolskega sveta vsa sredstva do otrok, da bi jih pripravil do neubogljivosti napram staršem. Ubogi otroci so zbegani, ker ne vedo, koga naj ubogajo. Našemu deželnemu šolskemu svetu se pa ne zdi potrebno, da bi rešil 7. januarja vloženi protest staršev proti odloku okrajnega šolskega sveta v Postojni, dasi so starši že 18. februarja prosili, da naj v interesu otrok stvar reši, da ne bodo otroci toliko trpeli. Ali nimate nič sra do mladine? — Vam je li vseeno, ako je vzgoja taka ali taka? — Prosimo torej, uredite stvar in napravite konec neutemeljenemu preganjanju otrok. — Več staršev.

r Ali je res že tako daleč prišlo? Kakor je znano iz klerikalnih listov, so pobirali poverjeniki »Mohorjeve družbe« ob zadnji razdelitvi družbenih knjig obenem s poštnino za knjige vred tudi za obmejne Slovence ali bolje rečeno za klerikalno strankarsko agitacijo, ki je znana že vsakemu razsodnemu človeku, katerega strast verskega fanatizma še ni popolnoma zaslepila. Ali ne stoji »Družba sv. Mohorja« visoko nad umazano današnjo klerikalno politiko? Ali je nje odbor v resnici tako slep, da ne vidi, da trpi »Družba« zaradi tega na svojem ugledu? Posledice vsled tega znajo tudi za »Družbo« nastopiti; njen odbor naj ne misli, da so Mohorjani sami zabiti klerikalei.

r Velikodušen dar. Češki grof Oton Harrach, sin pokojnega ljubljanskega častnega meščana grofa Harracha, je izročil ljubljanskemu županu in državnemu poslancu Ivanu Hribarju 2000 kron za mestne reveže.

r Stradanje naših visokošolcev — pred durmi! Ko je bila pred dobrim letom tukajšnja »mensa academica« vsled tujege nasilja zaprta, se je odzvala slovenska javnost na klic stradajočih dijakov z obilnimi darovi. »Podpornemu društvu za

slovenske visokošolce na Dunaju« je bilo došlo vsled tega do srede marca že čez 10.000 kron, letos pa v istem času le okoli 5000 K. Izplačalo je društvo letos v 396 slučajih do danes že čez 6000 K, torej je bilo primorano, porabiti čez 1000 K od lanskega prebitka. Iz teh podatkov je popolnoma razvidno, da stoji društvo pred — prazno blagajno in da bode moralo svoje tako uspešno delovanje ustaviti, — ako ne pride naše slovensko občinstvo hitro na pomoč. Obračamo se posebno še na naše denarne in druge zavode, hranilnice in posojilnice, na naša županstva itd. s prošnjo, da društvu po svojih močeh pomagajo. Društvu bo le tedaj mogoče uspešno vršiti visoko nalogo, ako se odprejo srca in roke vseh blagih rojakov. — **Darujte društvu čim več morete, nabirajte prispevke med svojimi prijatelji in znanci! Slovenske žene in dekleta,** spominjajte se slovenskih fantov na daljnem Dunaju in **nabirajte** za nje prispevke ob veselicah! — Odbor prosi, da se pošiljajo darovi društvu blagajniku g. Ivanu Luzarju, višjemu revidentu juž. žel. v p. na Dunaju, III. Reisnerstrasse 27. — Za odbor: Dr. Anton Primožič, e. kr. deželni šolski nadzornik v ministrstvu za bogočastje in nauk, predsednik; Ivan Luzar, višji revident juž. žel. v p., blagajnik; dr. Fran Skabernè, e. kr. min. podtajnik v ministrstvu za bogočastje in nauk, tajnik.

r »Družba sv. Cirila in Metoda« razpolaga še s precejšnjim številom velikonočnih razglednic. — Rodoljubi, naročite jih kmalu! — Posnemajte vrle brate Čehi, ki jih spečajo v korist šolski družbi vsako leto na milijone.

r »Družbi sv. Cirila in Metoda« so poslali: Gosp. dr. Fran Goršič, e. kr. sodnik v Ilirski Bistrici, mesto venca na krsto pesnika † Antona Medveda 15 K; gospa Franja Picek v Ribnici nabrala 2 K 20 v. v veseli družbi na »fabriki«; častiti gospod Josip Sattler, župnik v pokoju v Celju, 4 K, ker se ni mogel udeležiti velepomembnega shoda s pristavkom: »Vesoljni svet je tempelj božji; Najsvetejše v njem je domovina; zaman besni nad njim peklena sila!« — Mesto pozdrava k »Svetčevemu shodu« Neimenovan iz Gorice 2 K 30 v. — Igralec in igralke »Črna Petra« na Uncu pri Rakeku mesto brzojavke shodu 2 K. — Jerin Vojteh, učitelj v Podčetrtku, ker se ni mogel radi oddaljenosti udeležiti »Svetčevega shoda«, pošilja mesto brzojavke 3 K. — Hvala! Živeli! — Mesto venca na grob † pesnika g. Antona Medveda je daroval gosp. dr. Ivan Laverenčič, odvet. kand. tu 10 K. — Živel!

r Duhovniška nestrpnost. V Slivnici pri Celju je umrl vrl naroden mladenič Jakob Kumer. Bil je pristaš narodne stranke in vnet organizator slovenske napredne mladine. Radi tega mu je župnik odpovedal cerkveni pogreb. Blagi mladenič bo kljub farovski nestrpnosti mirno

počival. Značilno za slovensko štajersko duhovščino je, da tako postopa samo napram slovenskemu narodnjaku, dočim ima za brezverske nemškutarje vse rimske blagoslove.

r **Kuharska** navodila za priprave testenin v razne prikuhe, samostojne in močnate jedi, je izdala v posebni knjižici »Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici« in jo svojim odjemalcem brezplačno odposlila. Knjižica vsebuje obilice receptov za priproste in finejše kuhe. — Opozarjamo pri ti priliki svoje čitatelje na izborne izdelke te naše domače tovarne. Zahtevajo naj odločno »Pekate«, kakor tovarna svoje izdelke: makarone, rezance itd. nazivlje. Res, da so nekoliko dražji, a ker se zelo nakuhajo, so končno vendar cenejši od drugih, pri tem pa so nedosežnega okusa.

r **Poskušen samomor.** Kakor poročajo nemški listi, si je hotel končati življenje župnik Josip Černko v Vuhredu. Prerezal si je z britvijo na več krajih vrat, vendar poškodbe niso nevarne. Kakor se trdi, je prišla posojilnica v Vuhredu, kateri je župnik Černko načelnik, v neprijetne finančne stiske, katerih pa ni povzročil župnik Černko, marveč dr. Josip Somrek, ravnatelj Ciril-Methodove tiskarne v Mariboru. Radi bojazni pred polomom se je župniku nekoliko zmešalo in v tem stanju je segel po morilnem orodju.

r **Samomor 14letnega dečka.** 14letni mesarski vajenec Sosič, uslužben pri mesarju Hrovatinu na Opčinah pri Trstu, je že večkrat izrazil, da se usmrti, ako njegovega brata v vojake potrdijo. V ponedeljek je bil njegov brat res v Trstu potrjen v vojake, in mladi fantič je takoj, ko je to vest seznan — šel v eno tamkajšnjih krčem in pričel piti vino. Ko ga je mati klicala domov, je rekel: recite jej, da me čez dve uri ne bo več videla. Fant je šel nato v mesnico ter tam še pomagal gospodarju razsekati neko žival. Ko so odšli vsi iz mesnice, je pa porabil priliko in se obesil na vrh, ki je služila za privezovanje živine. Kmalu potem je šla mimo mesnice neka domača ženska in videla pri odprtih vratih fanta viseti. Ko so prišli ljudje, je bil fant že mrtev.

Dolenjski novičar.

d **Narodna delavska organizacija v Ljubljani** vabi na javen društveni shod, ki se vrši v nedeljo, dne 20. marca 1910 ob 2. popoldne v prostorih gospod. Ivana Levičarja v Krmelju. Dnevni red: 1. Pomen »Narodne delavske organizacije« (poroč. tov. Sl. Škerlj). 2. Položaj delavstva v Krmelju (poroč. tov. Koder). — Delavci iz Krmelja, vsi na ta shod!

Alarm v dolini šentjanski. Dopis iz Št. Janža v 10. številki »Slovenskega Do-

ma« je zelo zbodel nekatere gospode. V Krmelju pa so se oddahnili, ker v zadnji 11. številki niso dobili nič popra; gospoda »von den oberen Zehntausend« so se spet pokorajžali. Zdaj Vam je cela šentjanzko-krmeljska dolina po konci in stika in išče vnovič po vseh koncih in krajih po dopisniku. Bati se je, da bodo razpisali nagrado na njegovo glavo. Pa čemu tako vznemirjati se radi par nedolžnih vrstic, raje vzemite rahli opomin za dobro, gospodje šentjanski, kakor da bi se ubijali s smešnim ugibanjem, ter glejte, da bo zadostovalo to, sicer znajo v kratkem slediti veliko delikatnejša poročila, v katerih bi se med drugim govorilo o neki živali z imenom kameleon, ki ima to zanimivo lastnost, da vsak hip lahko spremeni svojo barvo. Drug tema, nič manj interesanten, bi bil instrument, ki povzroča pri otrocih mačjo godbo in se zove baccilus pedagogicus. Ta baccilus se namreč razume na »dvojno mero«. — Cel program za nekaj naslednjih števil, kaj ne! In če ne bo teh par magljajev vplivalo pomirjevalno, se bo ta program docela tudi izvedel.

d **Iz Št. Ruperta na Dolenjskem.** Neizogibni »Čuki« so se tudi naselili v naši vasi. Vendar se jim slabo godi in nikakor ne žanjejo občudovanja, kakor so pričakovali, temveč zgolj blamaže s svojim »Oberčukom«, petelinom, kaplanom Štrajherjem vred. Mnogo si je prizadeval ta petelin, da bi vjel v čukarske mreže šentrupertske fante; naročil je celo članicam Marijine družbe, da morajo spraviti svoje fante med »Čuke«. Toda fantje se ne uda. V nedeljo, dne 13. marca sta prišla naše »Čuke« reševati dva »Oberčuka« iz Ljubljane; priredili so celo v svoji dvorani čukarijo, pri kateri so se pa nesmrtno blamirali. Niti nastopa, niti obratov niso znali, načelnik in podnačelnik sta jim morala pete obračati. Pravi špas pa je bil, ko so korakali popoldne v cerkev. Kakor bi koštrune izpustil iz hleva, pa vsi krevljasti so bili. Vzbudili so mnogo smeha, predvsem uniformirani kaplan Štrajher, ki je izgledal kot pajac. Mi se jim prav iz srca zahvalimo za to zabavo. Omenimo naj še neko anekdoto iz njih občnega zbora. Ko je kaplan Štrajhar predlagal nekega »Čuka« za predsednika, je rekel: »Kdor je zanj, naj dvigne roko!« In vsi so dvignili roke. Nato pravi kaplan: »Kdor je proti, naj dvigne roko!« In zopet so vsi dvignili roke. Župnik je sprevidel, da na ta način lahko volijo celo življenje, pa je predlagal kaplana za predsednika, ki je bil tudi sprejet. Pravijo, da je radi tega veselja po mizi plesal in so se njegovi »Čuki« bali za njegove kosti. — Toliko za danes. V kratkem bomo povedali še kaj več.

d **Požar v Semiču.** Iz Semiča se nam piše: Komaj 14 dni je, odkar smo imeli veliko nesrečo, ko je grozno ponoči začelo biti plat zvona. Dne 14. t. m. ob 1. ponoči

nas je zbudilo strašno vpitje: »Ogenj, ogenj!« Opazili smo takoj, da zopet gori v Podrebri. Goreti je začelo v Skinčkovem skednju. Vse kaže na to, da je ogenj zanel zlobna roka. Ogenj se je naglo razširil ter uničil Skinčku vso hišno poslopje, Simoniču dva hleva. Živino so rešili vso razun enega teleta. Zgorelo je osem poslopij. Škoda se ceni na 40.000 K. Nakraj nesreče je prišla takoj semiška požarna bramba, ki je neutrudno delala do 11. ure dopoldne in rešila tako celo vas grozne nesreče. Kmetje, sedaj vidite, kako potrebno je gasilno društvo. Žal, da ima ta naprava dosti sovražnikov v gotovih krogih. Letos so društvu odtegnili podporo 100 kron zato, ker je le-to pozdravilo »Sokole«. Kaj si hočemo, Lampetova komanda! Torej kmetje, zanimajte se bolj za naše gasilno društvo in ga podpirajte! Čim več nas bo, tem lažje bomo pomagali bližnjemu, ako ga zadene nesreča.

d **Semiški občini** bi svetovali, naj bi v vsaki vasi nastavila nočnega čuvaja, kakor je to po drugih občinah. To bi bilo zelo potrebno, zlasti sedaj, ko se klatijo okrog razni potepuhi, ki požigajo. Morda bi se jim potem prišlo na sled. Še nekaj! Ali ne bi bilo dobro, da bi občina malo poskrbela za olepšanje trga. Treba bi bilo »milijske verige« okoli cerkve odstraniti ali pa kamne zakopati, ki leže po tleh. Cerkvono obzidje tudi kriči po zidarju.

d **Iz Št. Lovrenca ob Temenici.** Mi, Št. Lovrenčanje, smo pa res reveži. Doma nas pesti in zmerja naš fajmošter, če gremo pa kam drugam v cerkev, nas pa drugi. Tako nas je, ne dolgo tega, neko nedeljo nahrulil s prižnice čateški župnik, da smo mi, Št. Lovrenčanje, sirovine in divjaki. Odločno odklanjamo te izbruhe duhovske ljubeznivosti! Res, lep Kristov nauk! Samo enkrat beremo v sv. pismu, da je Zveličar podil kramarje in konsumarje — katere sedaj posnemajo naši duhovniki — iz tempeljna, a zmerjal ni nikoli! To je pa zdaj čisto nov nauk: zmerjanje s prižnice. Čateškemu župniku pa svetujemo, naj se briga za svoje farane, nas pa naj pusti lepo v miru. Ker pa se mož že toliko sili v ospredje, ne bo škodovalo, če ga malo predstavimo javnosti. Velik ni, in debel ne, hud pa kakor paprika. Po poklicu je ceglar, mlekar, jajčar, hranilničar itd., in pa tudi duhovnik. Ker mu pa zadnji poklic nese najmanj denarja, a ima preveč prostega časa, se je lotil še drugih »kšeftov«, da zamore životariti. Pred dobrim letom so jim zboljšali plače, pa vendar še ne toliko, da bi mogli »revčki« skromno po Kristovem nauku živeti; zato si pa morajo iskati postranskega zaslužka, da ne bodo jedli le suhega kruhka in pili vodo. Revčki! Čateški fajmošter je zato tudi povišal plačilo za maše na Zaplazu. Če gre 15 minut daleč, pa že računa kar 4 svitle kronce za

mašo. Tudi organistu je zvišal plačo, da bolj strižeta svoje ovce. Pravijo, da bo za neko hišo, kjer stanuje neki upokojen duhovnik, pobiral po celi fari po 25% na direkten davek, potem pa še posebej za najemnino. Srečni Čatežani, ki smete toliko darovati za »gaspude«. Pred leti ste za popravilo farovža plačali menda čez 5000 K, potem za cerkev, nov altar, zdaj pride pa še kaj drugega na vrsto, dokler boste tako neumni, da boste plačevali. Kdo vas pa more prisiliti, da bi plačevali te strašne naklade, katerih je vsako leto več? Če so popravljali ono hišo, kjer stanuje tisti duhovnik, naj plača gospodar! Streha je bila še nova, pa so jo vrgli doli, pa drugo gori. Naj plačajo sami, pa ne fara! Ker je pa škoda denarcev — zato pa le plačaj neumna para! Kako pridete do tega, da bi plačevali za popravilo drugih hiš! Potem pa tudi naj fara plača, če boste vi vsak svojo popravljali. Ali ni dosti, da ste že za farovž toliko plačali in še toliko več, kakor je bilo proračuna? Dobro bi bilo tudi, ko bi se malo pojasnilo, kdo je zidal tisto »cegovneco«, ali šparkasa, ali župnik ali 25procenti.

d Z Vač. Mirno sem prenašal razna očitanja pisca »Domoljuba«. Ker pa le ne jenja vtikati svoj nos v občinske zadeve, sem primoran odgovoriti. Ker ne najde pri novem občinskem odboru drugega, spravi se je nad občinske doklade, ki so se zvišale od 1000 na 1468 K radi naprave, kakor on pravi, nepotrebnih šolskih stranišč. Vprašam vas: ali ni bil Mrva kot župan navzoč pri tozadavnem ogledu? Ali ni bil Mrva takrat predsednik krajnega šolskega sveta? Če je spoznal stvar za nepotrebno, zakaj ni tega preprečil. Za časa županovanja Mrve so narasli občinski stroški, zato je postavljaj vedno v letni proračun primanjkljaj. Jaz v času svojega komaj šestmesečnega županskega delovanja nisem povzročil občini še niti vinarja dolga, vključno temu pa me obsiplje ta nepridiprav s tistimi grehi, ki so jih klerikalci sami zagrešili. Res se je pri občinski seji sklenilo, da se doklade zvišajo od 56 na 78%, to pa zato, da se pokrije zastarani primanjkljaj in da se rešimo dolga, ki mora biti tako prej ali slej poravnani. Grda nevoščljivost vam ne da pokoja, ker vidite, da uživam pri ljudeh zaupanje. Prizadeval si bodem to zaupanje ohraniti in požrtvovalno delati za blagor občine. Vi pa, ako se vam zljubi, nadaljujte z lažmi, vedite pa, kdor po vodi tolče, je sam najbolj moker. Gospodu kaplanu pa povem, da so mi njegove besede dne 13. t. m., govorne raz prižnico zelo uga-jale. Rekel je: »Kar se v fari zgodi, naj tudi v fari ostane.« Lepe so njegove besede, še lepše pa bi bilo, ko bi jim on prvi sledil z dejanji. Dokler pa sam tega ne stori, tudi od nas ne more pričakovati, da bi jih upoštevali. »Domoljub« je prvi začel. »Slovenski Dom« ne bo prvi nehal,

ker govori resnico, in ta vas bo bodla v oči toliko časa, dokler ne jenjate sejati laži, ki pa tako dober sad rode, da imate vedno manj privržencev. Končno še rečem, če ste pošteni, podpišite se, da bodem vsaj vedel s kom imam opraviti, ker odločno povem, da bodem proti vsakemu raznašalcu nesramnih laži, odslej postopal sodnijskim potom. Torej zahrbtni napadaleci, ojunajte se in pridite na dan, da se bližje pogledamo. — Anton Zarnik, župan.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Podružnica kmetijske družbe v Št. Vidu je imela v nedeljo, dne 27. februarja kmetijski sestanek pri Žibertu na Trati. Predaval je gosp. ravnatelj G. Pirc o živinoreji in nam prav poljudno razlagal razvoj in napredek umne živinoreje. Udeležba je bila prav dovoljna, bila je polna Žibertova dvorana. G. ravnatelj nam je obljubil, da pride zopet predavati prihodnji mesec o molži in perutninarstvu, izrekel pa je željo, naj bi na ta sestanek prišle tudi naše gospodinjice in dekleta. Lepa misel, tudi naše ženske so potrebne predavanj, zato se udeležite prihodnjega sestanka, ker mlekarstvo in perutninarstvo je važen del kmetijskega gospodarstva, ki pa spada v žensko področje.

g Nadučitelj Mihelič. Preteklo nedeljo nas je obiskal gosp. vodja Žirovnik. S svojim pevskim zborom se je sešel pri g. Cirmanu v Lovrenčevi gostilni. Mislil je tudi na šolskem vrtu izročiti nekaj dreves in rož svojim učencem, ker je sedaj čas presajanja. Sporočil je to pismeno sedanjemu šolskemu vodji gosp. Miheliču s prošnjo, naj mu šolska služkinja popoldne vrt odklene. Mihelič je dotično obvestilo prejel v soboto in je nesel k Zabretu. Kaj sta se dogovorila, ne vemo; vemo pa, da je Mihelič od župnika prišedši, šolski služkinji vzel vse ključke od vrta in od šolskih sob, šolske sobe in vrt zaklenil in se napotil na Šmarno goro, dasi je imel naznanjen obisk gospoda Žirovnika. Poročamo to brez komentarja, da gosp. učitelji uvidijo, kakšnega vzornega kolego imajo v osebi šentviškega začasnega vodje Miheliča.

g Šibe Klanfarja, reši nas o gsspod! Klanfarjev Tone je, kakor znano, načelnik cestnega odbora. Kako ta človek v tej zadevi »vestno« izpolnjuje svoje dolžnosti, naj sledi iz naslednjega: Vižmarska falitna mizarska zadruga je zidana tako tik ceste, da je sneg, ki se je vdrl raz strehe, obležal ravno sredi ceste. Pa da bi potem ta sneg kdo proč spravil, naj bi še bilo. A ta sneg ostane na cesti, dokler ga ne vzame pomladansko solnce. Zato ni čudo, da se je v letošnji zimi več sani prevrnilo nad temi sneženimi grobovi. Ljudje so se nad tem opravičeno pritoževali,

a Klanfar niti z mezinem ni genil na to. Menda se je Klanfarju sneg, ki je padel raz streho falitne klerikalne zadruge zdel preveč žegan, da si ga ni upal premetavati. Toda kolikor je Klanfar napram svojim kimovcem zanikarn in popustljiv, toliko je proti poštnim, zavednim ljudem prekrut in brezobziren. Tako n. pr. se nahaja ob deželni cesti od Št. Vida proti Vižmarjem več metrov globok breg, ki drži v takozvano »Gutnikovo jamo«. Sedanja lastnica te »jame«, Lucija Gutnik, je sprevidele, da je jama, ki se nahaja tako blizu ceste, zlasti ponoči mimoidočim in nevarnim ljudem nevarna. Zato je dala v jeseni napraviti ob jami tik ceste precej visoko in gosto leseno ograjo. In v času, ko se je ta ograja postavljala, je prišvedral nekoč na lice mesta tudi Klanfar ter Lucijo Gutnikovo zaradi tega pohvalil, češ, sedaj si napravila dvojno dobro delo, ker prvič, ne bodo mogli otroci kamenja v jamo metati, in v drugič je za po cesti idočim ljudem bolj varno, ako je visoka ograja postavljena. Tako je bilo lani. A glej spaka! Pretekli mesec pa pošlje Klanfar Luciji Gutnikovi od okrajnega glavarstva ukaz, da mora ograjo skoro za tretjino znižati, češ, da to zahteva cestni zakon. No, vsakdo mora dobro vedeti, da je za ta cestni zakon Klanfar že tudi lani vedel. Torej zakaj on tega Gutnikovi ni povedal, kar bi bila njegova sveta dožnost? Zakaj ji je nakopal jezo in vrhu tega še izdatno škodo, kajti ograjo je morala drugo kupiti, a sedaj ji tretjina, ki jo je dala že odžagati, ne bo za drugega kot za v peč? Odgovor na to je lahek. Vso to krivico je povzročil omenjeni ženski Klanfar v svoji strankarski zlobnosti le zato, ker je Gutnikova skozinsko napredna in zavedna ženska. Pa to ni edini slučaj, tako in enako šikaniranje od Klanfarja napram zavednim ljudem je na dnevnem redu. Zato ni čudo, da se je jela plesti med tukajšnjimi preganjanimi ljudmi govorica, naj bi se vpletla med litanije nova prošnja, in sicer: »Šibe Klanfarja, reši nas, o gospod!«

g Neznosne razmere v šoli. Odkar je odšel iz Št. Vida po nedolžnem preganjanju gospod Žirovnik, vladajo v naši šoli take razmere, da se bogu smili in vragu gnusi. Tako n. pr. nam je tožila neka mati, da je njen sinček vsled tega nevarno obolel, ker ga učitelj Mihelič ni pustil k potrebi. — Zadnjič opozarjamo tukajšnje šolsko vodstvo, da naj se bolj briga za svoje dolžnosti, in če si bomo poiskali pravice pri višjih šolskih oblastih!

g »Sokol« uprizori v soboto, na sv. Jožefa, tridejansko burko s petjem »Moč uniforme«. Spisal jo je pred kratkim Jak. Štoka. Igrokaz je splošno jako humoriističnega značaja, vendar pa obenem tudi podučen. — Vršni se pri hr. Fr. Šusteršiču, pri »Slepem Janezu« točno ob 6. zvečer. Vstopnina: 1. sedež 1 K, 2. sedež 60 h, sto-

jišče 30 h. Vljudno vabi k številni udeležbi odbor, to tembolj, ker društvo ni priredilo že dalje časa nobene prireditve. Na zdar!

g V Št. Vidu smo začeli skrbno gojiti predavanja. Poleg kmetijske podružnice prireja predavanja tudi »Žirovnikov zbor«. Prejšnjo nedeljo je bilo predavanje o Kotnikovi zapuščini Ciril - Metodovi družbi, zadnjo nedeljo pa nam je predaval pri Žibertu g. prof. Sič o »copernicah«. Skoraj dve uri trajajočemu predavanju je pazno in z zanimanjem sledilo navzoče občinstvo. Saj je pa bilo predavanje res zanimivo in tako lepo oslikano, da se gotovo ne motim, če trdim, da se je temu ali onemu sanjalo o copernicah, ki so prišle na Klek!

g Litanijske v Cebavovem hlevu. Nedavno je zbral Tine v Cebavov hlev svoje tiče in zapel litanije z donečim glasom, kakor pravi pesem:

Sentvidski Tine

lepo poje,

kadar vodi

»Čuke« svoje ...

»Tinkerle, tinkerle,« je zapel zvonček, zastor se je pretrgal, na odru pa je stal Tine. (Tako se je pričela ta ceremonija).

Tine: Govori se, da se prav radi ozirate za ognjišči goreče ljubezni.

»Čuki«: Usmili se nas, o gospod!

Tine: Greh je, da se lastite v polnočnih urah skušnjav hudičevih.

»Čuki«: Bodi nam milostljiv, o gospod!

Tine: Sliši se govoreca, da ne hodi te v zavetišče sprave vaših grehov.

»Čuki«: Usmili se nas, o gospod!

Tine: Tercijalke se kregajo, ker hodite v gledališča, z gnusobo nasičena, mesto k popoldanski službi božji.

»Čuki«: Bodi nam milostljiv, o gospod!

Tine: Da zahajate k plesnim prireditvam, studencu vseh nečistosti.

»Čuki«: Prosim te, reši nas, o gospod!

Tine: In kar je najhuje, da z vitrihi odpirate tuji hram in kradete vino.

»Čuki«: Prosim te, reši nas, o gospod!

Tine: Po delih vas sodim. Kaznujem vas s tem, da se mi ne sme nihče več prikazati v telovadnico 2 meseca in še dalje ...

»Čuki«: Pri tebi smo našli dopadajenje — o gospod. Rešil si nas tvojega bremena in terorizma. Bodi hvaljeno tvoje ime. Kakor glas zvonov naj se razlega tvoja slava: Tinkerle, Tinkerle!

g Javno predavanje. V nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 4. popoldne se vrši v Št. Vidu v »Sokolski telovadnici« zelo zanimivo predavanje. Govoril bo gosp. prof. dr. Pavel Grošelj o zvezdah repaticah in drugih nebesnih prikaznih. Z ozirom na

to, da smo pred kratkim časom videli tako zvezdo in da se nam v maju obeta zopet nova repatica, bo to predavanje vrlo zanimivo. Dolžnost naša je, da opozorimo slehernega moža in vsako ženo na to predavanje. Predavanje je vsakomur dostopno. Pridejo naj moški in ženske, osobito mladina!

Jeseniške novice.

g Hijene. Bogato darilo slovenskemu narodu, ki ga je zapustil blagi gosp. Karel Kotnik, je napravilo velik vtisk tudi na Jesenicah. Tiha radost je prešinila vsa slovensko čuteča srca in kaj bi tudi ne, saj ima ravno v narodno tako eksponiranih krajih kot so Jesenice »Družba sv. Cirila in Metoda« največ dela in žrtev. — Marsikateri delavec je vzdihnil: »Bog daj blagemu dobrotniku večni mir in pokoj.« Po svoje, po zverinsko so dali duška tudi tukajšnji klerikaleci, ko so izvedeli, kakšna vsota je namenjena slovenskim otrokom. Zbrali so se v »Ajmohtarskem domu«, kjer je posebno neki kruljavi Čebul rohnol, češ, da Kotnik ni bil nič vreden, ker je bil liberalac in da je pogubljen, ker je vse zapustil tej liberalni »Cirilmetodariji«. — Fej, gnusi se nam, da bi še kaj pisali o teh ljudeh, ki se prav po krivici imenujejo Slovence. Radovedni smo samo, kaj pravijo k temu tisti »Čuki«, ki se pozdravljajo s slovanskim sokolskim pozdravom »Na zdar!«, medtem ko njihovi voditelji na najgrši način blatijo največjega dobrotnika slovenskega naroda, a v istem času ližejo pete že mrtvemu največjemu sovražniku Slovanov Luegerju. Fej vsi skupaj! Poštenim ljudem, ki imajo le še iskro ljubezni do svojega naroda v sren, pa kličemo: Ogibajte se teh hijen!

g »Čukarski« kurz. Predzadnjo nedeljo so se zbrali vsi »Čuki« iz vse Gorenjske na Jesenicah. Bilo jih je »ogromno« število — približno 50. Sklepali so to in ono v »prid« svete vere in v »blagor« domovine. Glavni govorniki in predavatelji so bili taki, ki so tudi že v praksi pokazali svetu svoje velike zmožnosti. Kot prvi in glavni govornik je nastopil neki Lojzek, odbornik jeseniške »Čukalade«, ki je baje poučeval, kako se »Sokolom«, ki se vozijo mimo »Delavskega doma« po železniški progi z vlakom, kažejo osli in dolgi umazani katoliški jeziki. Drugo točko dnevnega reda je prevzel brat Poropat, ki je razlagal, kako se trgajo razni neklerikalni lepaki, seveda v družbi nekega odbornika in v varstvu črne noči. No, in tako je šlo naprej do konca.

g »Pri nas je hudo«, tako tarnajo prisiljene »Marinarice«, ki morajo na željo staršev zahajati v »Delavski dom«. »Vsi so hinavci«, tožijo nekateri »Čuki«, ki tudi zahajajo v »Ajmoht« — neprostovoljno. — Mi pa pravimo: Živela zavednost!

g Zaslužek, oziroma akord so odtrgali delavcem neke skupine v žičarskem od-

delku v tovarni, in sicer toliko, da zaslužijo sedaj približno 20 K manj, kot bi morali navadno. Pri tej neznosni draginji, ki vlada na Jesenicah, je pač 20 K že precejšen denar za delavca, ki mora razen vode vse kupiti. Najbolj graje vredno pri tem je pač to, da so k temu pripomogli mnogo tudi neki ljudje, ki imajo sicer vedno polna usta delavske vzajemnosti in solidarnosti. S temi ljudmi izpregovorimo prihodnjič enkrat odkrito besedo. Na svidenje!

g »Eins« je neka igra na karte, ki je, mislimo, postavno prepovedana. Ta se zelo pogosto igra po beznicah v Grobljah. Čas bi bil, da bi se jeseniška policija nekoliko pobrigala za te tiče, ki nič ne sejejo, pač pa bogato žanjejo pri vsakem delavskem plačilnem dnevu. Torej na noge, da se ne bodo dogajali slučajji, kakor zadnjič, ko je neki delavec med tako čedno družbo zaigral ves mesečni zaslužek.

g »Veliko ladjo« bomo menda dobili sedaj Jeseničani, da se bomo vozili z njo čez Glavni trg od Horvata pa gori do Farovža. Tako vsaj pravijo neki hudomušneži, ker čez veliko lužo je skoro nemogoče priti. Ves sneg, kar ga nam je dalo nebo in strehe na obeh straneh trga, ves ta sneg je počakal, da ga sedaj spravlja stran solnce. Zato pa je sedaj luža na Glavnem trgu segajoča do gležnjev. Take nemarnosti menda ni nikjer, kakor pri nas!

g »Mati Domovina«, dramo v treh dejanjih, delo znanega rodoljuba Meška, uprizori podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 20. marca ob 4. popoldne v dvorani pri »Jelenu« v prid narodne šole v Velikoven. Predstave se baje udeleži mnogo Korošcev!

g Zabavni večer, ki ga je priredila ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Radovljici dne 13. t. m., je jako častno uspel. Prostorna dvorana Kunsteljeva je bila natlačeno polna rodoljubnega občinstva in za družbo je preostalo čistega prebitka 130 K. Gori omenjena podružnica se čuti zavezana tem potom izreči svojo iskreno zahvalo g. Rudolfu Kunstelju za brezplačno prepustitev prostorov, častitim gospodičnam in gospodom, ki so sodelovali pri igri in pri petju ter prvomestnici gospej dr. Vilfanovi, ki je sprožila misel za to prireditve.

g Čebelarški shod v Gorjah se vrši 19. t. m. ob 3. popoldne v Cerkvem domu. Poleg običajnih točk je tudi predavanje g. Likozarja in razdelitev eksportnih panjev.

g Čebelarški shod v Kranju se vrši 19. t. m. ob 9. dopoldne na »Stari pošti«. Na shodu bo predaval in potem brezplačno razdelil nekaj eksportnih panjev med navzoče čebelarje zastopnik osrednjega čebelarkega društva gospod nadučitelj Likozar.

g **Sevška podružnica** ima svoj čebelarški shod 20. t. m. ob 3. popoldne v Češnici v »Gospodarskem domu«. Shoda se udeleži tudi gospod nadučitelj Likozar. Želeti je obile udeležbe.

Obrtna zadruga na Bledu.

Dne 6. marca t. l. se je vršil občni zbor obrt. zadruge na Bledu v prostorih hotela »Europa« na Bledu.

Gospod načelnik obrtne zadruge, Leopold Lebar, pozdravi vse navzoče, to je osem odbornikov in zastopnika trgovske in obrtne zbornice, L. Fürsagerja, ter udeležence, člane obrtne zadruge, katerih je bilo 136. Ko se zapisnik zadnega občnega zbora prebere in se posamezne točke pojasnijo, poroča tajnik o delovanju zadruge. Zadruga je ustanovila svojo bolniško blagajno za obrtne pomočnike, vajence in delavke ter je priredila tri preizkušnje za vajence z 18 udeleženci, kateri so z dobrim uspehom skušnjo izdelali. Ob enem naznani, da se za blejsko občino obrtni pomočniki odslej naprej zglašajo v zadrugi pisarni v uradnih urah dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 2. do 6., izvzemši praznike in nedelje popoldne.

Dohodkov je imela zadruga v l. 1909 616 K 51 vin. in stroškov 474 K 77 vin., torej je prebitka 141 K 74 vin. Kot odposlance za občni zbor zadrugi bolniške blagajne se izvolijo per aklamativnem sledeči zadrugi: za občino Bled: Erat Avgust, Plemelj Ivan, Sartori Franc, Pretnar Ivan in Zrimec Ivan; za občino Gorje: Pogačar Josip, Pristov Josip in Repe Martin; za občino Ribno: Torkar Anton, Gogala Matija in Valan Franc; za občino Sredna vas: Gašperin Josip, Hudnik Blaž in Mikel Andrej; za Bohinjsko Bistrico: Budkovič Gašper, Pibec Matevž in Mencinger Ivan. Ta izvolitev velja za dobro treh let. Proračun za leto 1910 kaže dohodkov za sprejemnine udov in učencev ter oprostitina vajencev skupaj 430 K. Stroški so za tajništvo 180 K in drugi stroški 140 K, tako, da bo prebitka 110 K za leto 1910.

Za računske preglednike se izvolijo za leto 1910: Žirovnik Josip, Ravhekar J. in Jan Vinko.

Sklene se tudi enoglasno dovolitev izstopa gostilničarjev iz obrtne zadruge, ki se združijo v strokovno zadrugo. Ta korak podnačelnik D. Repe pozdravi in želi bodoči strokovni zadrugi najboljši uspeh. Navzoče gostilničarje je ta ukrep razveselil. Kratko poročilo objavi tudi podnačelnik zadruge in ob enem načelnik zadruge bolniške blagajne, ki navede prometa čez 13 tisoč kron s prebitkom za leto 1909 v znesku 775 krón. To poročilo so zadrugi vzeli z zadovoljstvom v vednost. Ker nekateri mojstri zaostajajo z mesečnimi plačili, se jih opominja, da naj vprihodnje bolj redno vplačujejo, da ne bo treba politične oblasti v to svrhu na po-

moč klicati, kar na zadrugi poslovanje gotovo slabo vpliva. Med posameznimi nasveti so se zadrugi prav pridno udeleževali debat, tako da se lahko reče, da obrtna zadruga vsestransko napreduje. Omenja se tudi, da ima zadruga že 1400 K čistega premoženja.

Notranjski novičar.

Novice iz Postojne.

n **Ženske telovadne hlače so vzrok prepovedi telovadbe šolskemu naraščanju.** To uradno tajnost nam je razkril »Slovenec« dne 12. t. m., ko piše, da je c. kr. okrajni šolski svet to telovadbo prepovedal, ker so se dečki na telovadnem prostoru pogovarjali o ženskih telovadnih hlačah. No, katehet Ažman! Napol odrasli dečki se pogovarjajo še o marsičem drugim, kakor o ženskih telovadnih hlačah, ne samo v telovadnici, tudi v šoli, tudi v cerkvi. Le pojdite poslušat pogovore na stopništvu, ki vodi v cerkveni kor, tu boste čuli med mašo glasne pogovore še o čem drugim. Tukaj, tukaj napravite red! Če se Vam zde pogovori o ženskih telovadnih hlačah tako pohujšljivi, je mar telovadba zakrivila take pogovore? Niste li Vi v prvi vrsti poklicani vzgojevati našo mladino v versko-nravnem duhu? Ali niste Vi v prvi vrsti krivi takih pogovorov? Kako izvršujete svoj poklic?

n **Sokolska telovadba šolskega naraščanja v Postojni je prenehala.** Tako trobenta v svet »Slovenec«. Da se »Slovenec« rad laže, nam je bilo znano; da se pa zna tako debelo lagati, nismo do sedaj verjeli. Ako je »Slovenec« to veselo novico obesil na nos naš dični katehet Ažman, prosimo slavno uredništvo »Slovenca«, naj bo toli ljubeznivo in naj katehetu Ažmanu pove, da se laže. Sokolska telovadba šolskega naraščanja se še vedno vrši; kdor ne verjame, naj se pride prepričati ob telovadnih urah v telovadnico. Res je, da je slavni c. kr. okrajni šolski svet v Postojni to telovadbo brez vsakega vzroka prepovedal, a mi se tej prepovedi nismo uklonili — akoravno nas sedaj preganjajo disciplinarnim potom.

n **Mogočno se je razkoračil katehet Ažman v »Slovenec«,** klicoč: »Kateri sodnik je vstani izreči oprostilno razsodbo, ako se je res to godilo, kar pišejo liberalni listi? Andreja, molči! Vsak otrok ve, da je katehet Ažman v istini zakrivil, česar ga liberalci dolže, in da si je bil svoje krivde tudi svest. Kaj je pa letal toliko okrog glavarstva? Čemu se je klical tožnik tja ter nagovarjal, da ovadbo umakne? Mar mislite, da ne vemo, kaj je iskal gospod dekan v Ljubljani na dan Kotnikovega pogreba? Če bi bili mi tako hudobni kakor nas slikate, menite, da nismo imeli še drugih sredstev na razpolago? Sedaj lahko povemo, ko je stvar zastarela; nahujskali bi druge starše, da vložijo ka-

zensko ovadbo, ali bi pa sami napravili — magari anonimno ovadbo. In mislite, da bi se katehetu Ažmanu dobro godilo? Dvomimo! Z ognjem in žveplom so obsuli postojnski liberalci gospoda kateheta Ažmana, tako bo pisal »Slovenec«. Mi pa pravimo, pride še Trifolij, na delo!

n **Uradna tajnost izdana.** Vsoboto, dne 12. t. m., je zasliševal predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta v Postojni tri meščane, obtožene zaradi obiskovanja izvenšolske telovadbe njihovih otrok. Med drugim je vprašal eden obtožencev gospoda predsednika za vzrok prepovedi. Odgovora seveda ni dobil, češ, to je uradna tajnost. A glejte! »Slovenec« je razkril vso to tajnost. »Slovenec« torej sme razkrivati uradne tajnosti. Ako g. predsednik ni hotel ali ni smel razkriti te tajnosti — bi vsaj ponudil obtožencem pod nos svojega, na mizi ležečega »Slovenca«.

n **Most se podira — pa ne Otoški.** Pri zadnji občinski seji je zastopnik neke vasi predlagal, da se nadomeste sedanji dvojezični krajevni napisi s samoslovenskimi. Seveda ni bilo proti temu nobenega ugovora, kar se je sprejelo v zapisnik z običajno opazko: »soglasno sprejeto«. Prepis sejin zapisnikov se pošilja glavarstvu, čemu — ne vemo. V občinskem odboru je tudi c. kr. uradnik. Tega uradnika je poklical naš glavar k sebi ter ga nahrulil, kako more glasovati za tak nepostavni čin, kakor so samoslovenski krajevni napisi. S posredovanjem župana se je posrečilo, da ni prišel ta uradnik v disciplinarno preiskavo Ali res ne sme imeti c. kr. uradnik svojega mnjenja? Ali se res most, ki ga grade Nemci do Adrije, vsled tega podira?

n **Sv. Birokrat** je taval te dni po našem mestu. Ponekod je dobil raztrgane podove, ponekod smeti na kaščah, ponekod pa cestno blato po prodajalnah.

Novice z Vrhnike.

n **Mlekarna na Vrhniki** služi pač lahko za vzgled vsem sličnim zavodom. Gospodarstvo na tem zavodu je naravnost izborna. Le poslušajte, kmetje, kaj delajo ti gospodje, kako skrbje za vašo korist in dobrobit! Vsakemu otroku je dobro znano, kako lahko je bilo letos dobiti za par vinarjev mnogo ledu. A naši klerikalci si ga za svojo mlekarno niso znali preskrbeti. Vsi vrhniški gostilničarji so vozili led v svoje ledenice takrat, ko so ga lahko dobili takorekoč zastonj. Treba je bilo plačati le delavce, ki so ga lomili in vozili, ki so ga vozili. Na ta način se je vsakdo lahko preskrbel z ledom za vse leto. Vsakdo — da, le naši klerikalci pri mlekarni so morali imeti izjemo. Ti se takrat niso zmenili za nič, mislili so najbrže, da bo za nje zmrznila voda v poletju. No, če pa se tudi to ne zgodi — kaj za to! Saj ga lahko kupimo — s kmetovim denarjem, seveda! Tako so si mislili vzorni gospo-

darji pri vrhniški mlekarni in — spali. Zdaj pa jim je naenkrat zmanjkalo ledu, in ker vidijo, da voda v mesecu marcu vendar neče zmrzniti, so si naročili ledu z — Gorenjskega! In pretečeni teden so ga vozili, da je bilo veselje! Kar cele vagone so ga dobili z Gorenjskega — seveda ne zastonj. Samo voznina z Gorenjskega do Ljubljane in odtod na Vrhniko, jih bo stala nad sto in petdeset kron, ki jih boš trpel ti, zapeljani, ubogi kmet! Sedaj pa preudari in pomisli: kaj se bodo naučili kmečki mladeniči, ki obiskujejo mlekarstvo šolo na Vrhniki? Odgovor ni težak, če se oziramo na to, kar smo zgoraj povedali. Naučili se bodo zapravljati in trošiti, namesto štediti in varčevati! Kaj ne, da je tako, gospod France Tršar?

n **Značilna izjava.** V nedeljo je bil ustanovni občni zbor Ciril - Metodove podružnice v Borovnici. Vemo, da našim klerikalcem ne diši, da se po znanem »Slovenčevem« uvodniku še vedno ustanavljajo nove podružnice naše obče koristne družbe. Tudi borovniški klerikalci to ni vseč. Njihov župnik svoje jeze nad napredovanjem naše šolske družbe niti na prižnici ni mogel zatajiti. Dejal je, da noben kmet ne sme na občni zbor borovniške podružnice, ki jo ustanavljajo brezverci in framazoni. Dosegel je seveda baš nasprotno: kmetje so se jeli zanimati za družbo sv. Cirila in Metoda in eden izmed njih je celo rekel: »To nikakor ni prav, kar so rekli danes gosp. župnik. Če so zoper šole, ki imajo namen reševati našo deco iz krempljev oholih Nemcev in Lahov, potem niso vredni, da se še nazivajo Slovence!« To so besede preprostega, neukega kmeta in dokler ima slovenski narod takšne ljudi, tako dolgo še ne smemo — obupati!

n **Javna ljudska knjižnica** vrhniškega »Sokola« šteje že nad 500 slovenskih knjig zabavne in podučne vsebine. Knjižnica je javna in vsakomur pristopna, kdor plača na mesec 20 vinarjev.

n **Nesreča.** V Vrzdencu pri Horjulu se je ponesrečil dne 15. t.m. 45letni posestnik Franc Sečnik. Vozil je smrekove hlode domov. Nakrat se zvrne voz in hloidi so mu razbili glavo. Bil je na mestu mrtev. Sečnik je bil vdovec in zapušča troje nepreskrbljenih otrok, katerih najmlajši je star šele tri leta.

Vodja klerikalne stranke dr. Šusteršič je v seji deželnega zbora dne 25. jan. priznal, da se je klerikalna stranka zvezala z Nemci proti slovenski Ljubljani. Slovenski kmet, ki si volil v deželni zbor te klerikalne poslance, kaj porečeš ti k temu?

Iz Ilirske Bistrice.

n **Starosti »Bistriškega Sokola« k njegovemu godu:**

Da vsako uro nihalo poganja, vsak ve, in da brez njega bila mrtva in da postala bi razpada žrtva, če ne bi jo gonilo to iz spanja.

In pa srce v človeškem tem telesu je tudi neobhodno stvar potrebna; to je navadna reč in pa posebna, ker goni kri po našem vsem telesu.

Ti tudi naša si gonilna sila; mi delamo, ker ti si naš buditelj, saj mlada čvrsta četa smo in čila.

Ti si »Sokola« duša in voditelj, zatorej naj ti bode sreča mila, pozdravljen nam, navdušenja nositelj!

Naš starosta obhaja dne 19. marca svoj god, zato mu hvaležni bratje poklanjajo svoje simpatije in iskrene čestitke **Bistriški Sokoli.**

n **Prijatelj zagorskih fantov kliče:** Kaj pa je z vami? Kaj ni pri vas še ugoden čas za sokolsko gnezdo? Ali ne bi kazalo pri vas ustanoviti »Sokola«? Povsod se sliši in vidi, kako snujejo sokolska društva, samo pri vas je vse tiho. Torej fantje, pogum! Na noge, pa bo šlo! Na zdar!

n **Prav lepo bi bilo, ako bi povsod tako delali in govorili,** kakor je govorila neka Marijina devica, ki ni hotela iti spremljat nekega mrliča, češ, da je preveč ubog. Ali morda res tako cveto krščanske cvetlice? Ako bi pa kdo iz premožnejših krogov umrl, da bi bilo potem kaj pogrebščine, no potem gredo vse devičice rade za pogrebom (za božjo čast).

n **Iz Idrije in okolice.** Novi okrožni zdravnik dr. Pavel Indra se je preselil iz Planine v Idrijo in ordinira v mestni ubožnici.

Pismo iz Amerike.

Tukaj živeči Slovenci v Dunlo, Pa. si služimo svoj vsakdanji kruh v premogokopih. Samoumevno je, da moramo trdo delati, ako si hočemo kaj zaslužiti. Vendar pa nam preostaja nekaj večernih ur, da se nekoliko poučimo, čitajoč razne časopise in knjige.

Poleg v Ameriki izhajajočih časnikov, imam tudi kot naročnik na razpolago v Ljubljani izhajajoči in nad vse hvale vredni »Slovenski Dom«. V njem najdem dokaj zanimivih in podučnih stvari. Toda ne samo to. Kot napreden in naroden list razpravlja tudi o protiljudskem in protinarodnem početju klerikalne stranke.

Marsikateri rojak, živeč v Ameriki, se še spominja dneva, ko je kolikor toliko solznih oči zapustil svojo rojstno vas in ljubljeno, toda od tujcev zatirano domovino. In če se sedaj spomni domovine, se mu

zopet orosi oko, ko sliši, da nam ne nasprotujejo samo tujci, ampak da so stopili v sovražne vrste celo naši rojaki, klerikalei.

Nehote pa mora zavreti kri vsakomur, ko čuje, da ti »ljudski prijatelji« in »narodnjaki« ne prizanašajo niti »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Nad tem se mora zgražati vsak narodno zavedni Slovenec. Toda, zakaj to? Gotovo radi tega, ker družba nima v pravilih, da bi morali imeti člani »Družbe sv. Cirila in Metoda« škapulirje na vratih ter jih kupovati v župniščih.

Kljub vsem tem nasprotstvom pa vidimo z veseljem, da zavedni rojaki ne gledajo na to, ampak vedno ustanavljajo nove podružnice širom stare domovine. Toda ne le v stari domovini, ampak tudi tukaj v Ameriki, daleč od rodne zemlje, čutimo Slovenci svojo narodno dolžnost. To so pokazali prvi zavedni Slovenci v New Yorku dne 4. julija 1909 z ustanovitvijo prve podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Že 1. avgusta je bila ustanovljena druga podružnica v Dunlo, Pa.

Danes pa sme biti ponosen vsak napreden Slovenec, ko vidi v naprednem in narodnem listu »Glas Naroda« označeno število ameriških podružnic »Družbe sv. Cirila in Metoda«: nad dvajset. Toda pri tem ne smemo ostati, ampak pomnožiti jih moramo in navdušiti ljudstvo za to narodno obrambno društvo.

Rojaki, naročajte se na »Slovenski Dom«! Slovenski pozdrav!

LISTEK.

Pogreb.

Slika. Spisal Ivan Lah.

(Dalje)

Otroci so leteli na vas, babe so stale na vratih in celo možje so stopili na vogel hiše. Kadar se je sicer približal pogreb s hribov, je bilo v tem delu vasi vse prazniško in svečano. Pogrebeci so ostali vselej pri prvi hiši v vasi, vzeli so rakev z voza in jo položili na nosila, kajti ne spodobi se, da bi peljali mrliča prav do cerkve. Pri prvem sosedu v vasi je spravil Šimonček svojega konja in voz in potem so počakali, da je prišel duhovnik. Danes pa niso nič ustavili, nič izpregli. Konj sam se je ustavil pri prvi hiši, kakor je to bilo po navadi, toda Šimonček je pognal dalje in pogreb je šel tako skozi vas prav do cerkve.

Ni bilo treba nič praviti, kaj se je zgodilo. V dolini kakor v hribih so vedeli že pred dvema dnevoma vse. To je bilo tudi vzrok, da je bila ponoči nevihta. Zakaj in kako se je to zgodilo, ni vedel nihče. Eni so pravili, da se mu je zmešalo, drugi, da je bil v hiši prepir, tretji da je bila tam nekje v hribih svatba in fant je mislil na

nevesto... Ampak kdo ve, kako je s takimi ljudmi, ki se obešajo. Hudičeve skušnjave ali božja kazen... Kdo ve, to je vse v božjih rokah. Zato so babe sklepale roke in niso vedele, ali bi molile, ali bi pljuvale. Človeka groza spreleti, ko pomisli. Otroci so pobegnili k materam, kakor da jih je strah. Možje so gledali za vozom in jim je bilo žal starega Bota.

»Uboga mati,« vskliknila je neka ženska, ki ni vedela kaj bi.

»Ostala je doma, niti za pogrebom mu ne more.«

»Saj že od sramote ne more med ljudi.«

Tako so govorili vaščani. Dolgo se že ni kaj takega zgodila. Zadnjikrat je bilo to, ko je bil cesar v deželi. Takrat je odšla cela vas v mesto, samo mladega pastirja so pustili doma, ker so ga imeli za glupca. In pastir se je obesil. Od takrat se potem še ni zgodilo. Pripovedovali so, da je bil takrat tudi velik vihar. In drugi so pravili, da so slišali spomine v oni noči, ko se je to zgodilo, in čuden piš je rjul med nevihto, kakor da tuli vrag. In mnogi so pomislili, da bi ne šli več skozi oni gozd, ne podnevu, ne ponoči. Kdo ve, kaka nesreča preti celi okolici zaradi takega greha.

Med tem je Šimonček vozil naprej in je ustavil pri cerkvi, kjer je bilo pokopališče. Stari Bot je molčal cel čas. Sam ni vedel kaj je primišljaj. Menda niti videl ni, da so že prešli vso vas med vrstami radovednih vaščanov. Sedaj ko je voz obstal, je poprijel za ročico. Ozrl se je, kakor da je šele zdaj zagledal množico poleg sebe.

»Ali bi ti pomagal?« ga je vprašal, »dam potem za pijačo.«

»Zakaj ne,« je odgovoril možic.

»Prenesli bi ga na drugo stran, da bi ne bilo treba voziti čez pokopališče.«

»Tja v kot, misliš?«

Bot je prikimal. Bal se je tako one besede, ki je pri vsej nesreči najbolj pekla: »nežegnan kot...«

Iz župnišča je prišel cerkovnik.

»Ali je jama skopana?« je vprašal voznik.

»Ne,« je odgovoril kratko cerkovnik.

»Zakaj ne?« je vprašal Bot.

»Se za druge nerad kopljem, pa bi...«

»Misliš, da bi jaz ne plačal, kakor drugi!« je rekel Bot.

»Tam je kot, pa kopljite,« je rekel cerkovnik.

Stali so vsi trije okoli rakev, kakor da ne vedo, kaj bi začeli...

»Peljete lahko prav do kota,« je rekel cerkovnik, »rovnice in lopate so v kalnarju. Drugega ne potrebujete.« Orbnil se je in odšel.

»Pa tudi dobro,« je rekel Šimonček, prijel je konja za uzdo in pognal po pokopališču. Oba moža sta mu sledila. Bot je sklonil utrujeno glavo in mrmral:

»Niti jame ti niso privoščili...«

Ta kraj, ki se mu je sicer zdel tako svet in je nerad kdaj hodil po njem, da bi ne motil mirnega spanja in svete tišine, se mu je zdel danes popolnoma navaden, nesvet in naravnost zopern. Vsi oni križi, venci, vrbe, ciprese — vse je bilo danes drugačno, nič kakor preje. Vse je tu stalo, kakor brez čustva, brez pomena, kakor kupljeno za denar in prodano za ljubezen. Nič več ga ni tako bolela misel, ki ga je preje tako bolela: nežegnan kot. Voz je obstal. Zemlja je bila razmočena in globoko so se udirale umazane kolesnice.

»Jaz bi pustil voz tukaj, konja pa bi dal v hlev,« je rekel Šimonček.

»Kakor hočeš,« je rekel Bot.

Voznik je začel spregati konja, Bot pa je odšel proti mrtvašnici po orodje.

»Dokler ne bo jama skopana, nimam kaj delati,« je rekel možic in je odšel. Ko se je Bot vrnil, je bil sam. Šimonček in možic sta odšla proti gostilni, kjer sta tudi ostala.

»Sama sva ostala, sin,« je rekel Bot in je z resnim pogledom meril voz in rakev na njem.

»Tako se godi, vidiš, tak je svet, taki so ljudje,« je pridejal čez čas. Nato se je ozrl na kot.

Kot, ki ni bil blagoslovljen, kakor drugo pokopališče, je bil zasut s smetmi, s travo, s kamenjem in z najrazličnejšimi drugimi stvarmi, ki so jih tja tekom let nanosili cerkovnik, otroci in razni ljudje, ki so imeli kdaj opravka na pokopališču. Metalo se je tja vse, kar ni spadalo med grobe na blagoslovljenem delu, niti kam drugam. O vernih dušah, ko so ljudje popravljali grobove, so znasili tja vse, kar je motilo lepoto grobov: stare posušene, od dežja izprane vence, listje, usahnele rože, ničvredne korenine, divje ježe in zlomljene lesene križe. Kosci, ki so poleteli kosili na pokopališču, so tja znesli kamenje. Na veliki petek so otroci tja pospravili vse, kar je ležalo kje na poti. Oddeljen je bil kot od drugega dela pokopališča s posebno mejo.

Med temi kupi sta se poznala tam dva groba brez križa. Bot je dobro poznal oba groba. Slišal je bil o njih že davno. Sicer je bil grob grofovega sina, ki se je bil ustrelil. Nihče ni prav vedel, zakaj in kako se je to zgodilo. Nekega jutra so ga našli na vrtu bližnje graščine s prestreljeno glavo. Graščina je bila kmalu na to prodana in grofovsko družina je za vselej odšla v mesto. Grob je ostal pozabljen in zapuščen od vseh. Drugi ze bil grob starega čudaka, ki je umrl v vasi. V cerkev ni hodil, niti molili ni. Eni so rekli, da je luterske vere, drugi, da je brezverec. Vsi so mislili, da leži velik greh na njegovi duši in se zato izogiblje Boga. Toda bil je to dober človek, veselega srca in prijaznega obraza. Imel je v svoji sobi mnogo knjig in je bil zelo učen. Ko je umiral, ni hotel slišati o duhovniku, toda

govoril je tako lepe besede o Bogu in o Kristu, da so jokali vsi, ki so ga slišali. Zdelo se je vsem, da so ga napačno sodili, kajti mirna je bila njegova duša in kakor iz nebes poslana je bila njegova beseda. Ko je prišel duhovnik, se je obrnil v zid. Kmalu na to je umrl. In pokopali so ga zraven grofovega sina. Ljudje so raznesli njegove knjige; ker jih niso razumeli, so jih sežgali, da bi ne bile morda na škodo ali nesrečo celi hiši in okolici. Dolgo so govorili o njem, potem pa je ostal pozabljen in zapuščen njegov grob pod smetmi v kotu.

Bot se je lotil dela. Odstranil je staro šaro in drugo napotje ter je prišel počasi do čiste zemlje. Pri tem je tudi z drugih dveh grobov pospravil vse, kar so bili tja nametali tekom let. Par visokih rož je rastlo iz grobov, okoli pa so poganjale koprive. Rože je okopal, koprive pa je posekal. Nato je začel kopati grob. Dan je bil meglen in neprijazen. Sploh je bilo čudno ono leto. Človek ne ve, ali je predpust ali jesen, ne ve, ali bo jutri zapadel sneg, ali bo posijalo pomladansko solnce, ali je že prestano, ali se šele začne, ali bi šel pripravljat drva za zimo ali bi šel iskat ratarja, ali naj se veseli na Božič, ali naj se pripravlja na Veliko noč. Tako je bilo to leto, nič kakor po navadi.

Bot si je oddahnil.

»Nihče ti ni hotel kopati jame, sin. Lastni oče ti jo mora kopati. Zakaj bi ne kopal lastni oče jame svojemu sinu?« se je pogovarjal sam seboj. Pri tem se je razgledal po pokopališču. V bližini je zagledal grob z velikim železnim križem. Tam je ležal skopuh, ki je obogatel s tujimi žulji. Ljudje so pravili, da pada bog z njegovega križa, kakor da neče viseti nad njegovim grobom... Zvečer ga pobere cerkovnik, drugo jutro leži zopet na tleh, so pravili. Tam niže je stal visok kamenit spomenik na grobu. Padel je že neshetokrat odkar tam stoji, padel je vselej naravnost na grob. Postavili so ga zopet in je zopet padel. Mnogo so o tem pripovedovali po dolini in po hribih. Bot je kopal naprej.

»Ampak oni leže kakor se spodobi, na blagoslovljenem. Naj bo tako ali tako. Bog odpušča grehe, Bog sodi... Ni bilo tega treba delati, sin. Ko bi ne zaradi mene, zaradi matere bi ne smel. Če ne zaradi drugega, zaradi sveta, Bog ti odpusti...«

Pri tem se je Bot spomnil vseh težavnih let in težkih dni zadnjega časa. Čuden je bil sin, to je res, ampak človek je bil. Dober je bil in delaven. Toda časi so zdaj čudni in denarja ni nikjer. Po svetu je hotel, v Ameriko... Pa kam boš hodil v tujino, da te več ne bo nazaj, da te kje podsuje, da se kje izgubiš. Kdo bo delal zdaj doma na moja stara leta! In potem je začel hoditi v hribe, za žensko je hodil, vsi so pravili tako. Nazadnje je začel piti in

zgodilo se je tako, kakor bi si človek niti z daleka ne mislil. Dva dni ga ni bilo nikoder. Naenkrat se je raznesla strašna novica: nekdo visi v gozdu. In šli so in so ga našli. Visoko na veji, da je obšel človeka strah, ko ga je zagledal... Kaj je bilo tega treba, moj sin? Sto in sto let stoji hiša in dom, rod za rodom je šel in nikdar se ni zgodilo nič takega. Sto in sto težav premaga človek, noč in dan trpi in živi in ne pomisli nikdar, da bi... Sto in sto ljudi živi v revščini in žive... Sto in sto ljudi se je pomohilo, poročilo... Fantje vriskajo čez vas in pojo veselo, kaj bi ne!

Botu je postajalo težko v duši. Bolj ko se je nižala jama, bolj težko je postajalo sree. Kakor da pada nanj vsa ona teža prsti, ki jo je zmetel iz jame. Kako je moglo priti, zakaj je moralo priti vse to?

Stopil je iz jame, vsedel se je na voz in se naslonil na rakev:

(Konec prihodnjic).

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Na prodaj je

mlyn

v Belokrajini, kjer se bo sedaj gradila železnica. Poleg so njive, travniki, lepe hrastove loze in velika gospodarska poslopja. Cena primerna, plačilni pogoji ugodni. Več pove **Anton Trček** posestnik, Metlika.

17 3-2

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug ltd.

21 42-2

Pozor, kmetovalci!

Vsake vrste jamčena, kaljiva in pristna, poljska, vrtna in cvetlična **semena**

v našem kraju že preizkušena in našemu podnebjju najbolj prikladna **se dobé** v veliki zalogi pri trdku 22 2-1

Anton Ditrich v Postojni.

100.000 požlahtnjenih trt

najboljših vrst, kakor silvanec, laški rizling, beli burgundec, beli španjol itd. Cena 100 trt prve vrste **16 K**, druge pa **12 K**. Postreže tudi z dobrimi vipavskimi vini hl po 26 K in višje. — Vse blago se postavi franco na železniško postajo Ajdovščina. — **Ceniki se razpošiljajo brez plačilo** 15 5-3

Za obilna naročila se priporoča

Josip Cotič

posestnik vinogradov na Vrhpolju p. Vipava.

Pripravno posestvo

s hišo in gospodarskim poslopjem, ki je v dobrem stanu, se vsled družinskih razmer **ugodno proda**. Nahaja se v bližini železnice na Notranjskem. V vasi je mlekarna. Cena približno 20.000 kron. — 9 oralov zemljišča; pravica do skupnega pašnika, ki bode v najkrajšem času razdeljen, vreden 2000 K. Nadalje 4 dele listnatega gozda.

Pojasnila pri **K. Kanalcu na Prestranku.**

16 2-2

Ako se hočeš poučiti o **Cerkvenih pristožbinah ali štolini** kupi si v tiskarni **IV. Pr. Lampreta v Kranju** ali v nekaterih knjigarnah brošurico z zgornjim naslovom, ki stane 30. vin., s poštnino 40 vinarjev. 24 3-1

Posojilnica za ilir. bistriški kraj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Trnovem

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne,

jih obrestuje po 4 1/2 %

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega konca leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da ga bi zaračunala vlagateljem.

Za varnost vlog jamči 627 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem in rezervni zaklad z 49.971 K 81 h.

Posojila daje posojilnica po 5 1/2 % na osebni kredit in proti vknjižbi. 7 13-3

Kuharsko knjigo zastonj

dobi vsakdo po pošti pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il.

Bistrici. 1 18 3

Sprejme se

25 4-1

učenec

Franc Košak, sedlarski mojster. Zagrad pri Škocijanu. Pogoji po dogovoru.

Vabilo

na

XVI. redni občni zbor

„Posojilnice za ilirsko-bistriški okraj“, registrovane zadruga z neomejeno zavezo

v Trnovem,

ki se bo vršil

v uradnici v Trnovem

dne 20. marca 1910 ob 2. uri popoldne.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo in nasveti nadzorstva.
- 3.) Odobritev letnega računa za l. 1909.
- 4.) Voilitev načelstva in nadzorstva.
- 5.) Sprememba pravil.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vršil se bode eno uro pozneje isti dan, na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, kateri bode sklepal brezpogojno.

23 1-1

Načelstvo.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polo-vico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, to je dr. pl. **Trnkóczyja** sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi. ..

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

Tako se proda!

Parni stroj (locomobila)

s 16 konjskimi silami z dimnikom vred in jarem z več klini (Vollgatter) in nekaj transmisije vse v jako dobrem stanu. Nadalje se, da v najem v sredi mesta **Postojne** na najlepšem prostoru že nad 80 let obstoječa

manufakturna trgovina

s primirnimi lokali. Odda se tudi od posestva, v Hrašah pri Postojni ležečega,

20 parcel travnikov in njiv, za slednje se bode vršila

v nedeljo 20. t. m. dražba ob 9. dop. na licu mesta.

Več se izve pri lastniku **Fr. Krainerju** v Postojni. 19 2-2

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnice

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim! 20 52-36

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	68
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	10
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	12	—	—
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	20	1	40
1 „ kozličevega mesa . . .	1	70	—	—
Prašiči na klavnici . . .	1	20	1	40
1 kg masla . . .	2	50	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	50	2	60
1 „ masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 „ slanine (špela) sveže . . .	1	76	1	96
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	96	—	—
1 „ surov. margarinskega masla . . .	2	10	2	40
1 „ kuhan. margarinskega masla . . .	2	20	2	40
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 „ čajnega surovega masla . . .	—	—	—	—
1 piščanec . . .	1	60	—	70
1 golob . . .	—	50	—	55
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	3	70	3	90
1 puran . . .	5	80	12	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	45	50	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	43	—	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	41	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	33	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	37	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 „ graha . . .	—	24	—	40
1 „ leče . . .	—	28	—	40
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	28	30	—	—
100 „ rži . . .	19	20	—	—
100 „ ječmena . . .	17	30	—	—
100 „ ovsa . . .	17	18	—	—
100 „ ajde . . .	16	60	18	—
100 „ prosa belega . . .	17	—	18	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	15	—	17	50
100 „ krompirja . . .	5	—	—	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 10-50—11 K				
Cena mehkeemu lesu 9 K.				
Trg za seno, slamo in steljo.				
Na trgu je bilo				
— voz sena . . .	9	—	10	70
— „ slame . . .	8	—	10	40
— „ stelje . . .	—	—	—	—

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 12. marca 1910.

Trst: 56, 82, 55, 3, 76.

Linz: 78, 46, 49, 14, 87.

Dvignjene v sredo, dne 16. marca 1910.

Praga: 47, 14, 89, 20, 32.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Popravila in preobleke točno in ceno.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-2

Josip Vidmar

== v Ljubljani ==

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavničā K 3,000.000.

Stritarjeve ulice šteč. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojenje **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48—7

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem zadružnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

3 52—11